

ea efformans, ut horum beneficio quicquid esset succulenti in cibo uentriculi opera elaborato, id ad iecur sanguinis officinam duceretur. Deinde ut faeces & quæ suctui inepta essent, debite excernerentur. Postremum etiam coquendi alterandique uim modica non nihil intestina prodesse, Natura uoluit, ut à uentriculo scilicet prius confecta absolutius paulum emutarentur. Atque ad hos sanè scopos illa respiciens, intestina artificiosissime fabrefecit. quod enim præcipue neque gratia educationis excrementorum, neque concoctionis, sed ut id quod in cremorem uersum est, per uenas assumptum in iecur totum deferatur, intestina ad eum quem diximus modum, fabricata sint, coniectare licet permultis. Primum quidem, quod in nullo animali constructus sit uentriculus illis organis contiguus, quibus egerendo idem expurgatur. quamuis non impossibile esset, uentriculum ad anum usque extendi. Deinde, quod plurimis animalibus intestina in multos frequentesque gyros & anfractus inuoluuntur. Postremo, quod constet uentriculum cibum non antea demittere, quam perfecte illum confecerit. Venter igitur sed non esse contiguum, aut illi recto saltem meatu ductu ueiunctum, liquiddò commonstrat, aliud concoctionis esculentorum, aliud uerò redditionis digestionisque, aut ut Græci dicunt, *ut ad usus & organum fieri oportuisse*. Quippe si idem omnino existeret, metuendū esset, ne frequenter uenæ crudum incoctumque assumeret cibum: qui postmodum à iecore male confectus, homini inutilis noxiisque foret. Sed & redditionis instrumentum, quod non recta à uentriculo ad anum extenditur, sed quàm plurimis orbibus & anfractibus spirisque (ne oculus hominis nutrimentum non exuctum elaboratur) inuolutum uisitur, nunc dicta confirmat. Si enim alius uenter uentriculo succederet, essetque ille redditionis, sicut hic concoctionis est, promptuarium, nequaquam exiguo tempore & plurimum alimenti per uenas frequentes in iecur susciperetur. Nunc autem per innumeras uenarum soboles, ex uarijs illis copiosisque intestinatorum anfractibus, quicquid succulenti à uentriculo confectum est, in iecur promptè transsumitur. Aliàs uerò si raris uenarum orificijs parum cibi in cremorem uersi, continuò incideret, tarda & diuturna succederet digestio: quum necessarium sit, ora uasorum elaboratum succum tangere. Si uerò alter magnus uenter priori subterderetur, cibus omnino modicam eius uentris sedem tangeret, solam nimirum eam cui proximus attiguusque suis parietibus esset. Plurima uerò cibi portio, quantacunque scilicet esset in profundo, seu medio eius uentris spacio, uenarum apprehensiones suctusque effugeret. Sed nunc demum transitus angustia cibum in exiguas cōminuens particulas, cogit ut is propemodum totus tangat intestinatorum tunicam, ad quam uenæ suis oculis hiant. Et si quid in transitu primianfractus, uasorum ora in internam intestinatorum sedem hiantia effugerit, per secundum quidem tangit: & si hunc præterlabatur, tum omnino per tertium, aut quartum, uel alium eorum anfractuum qui frequentes numerosique subsequuntur, ut tandem nullus effugiat, aut lateat, aut excidat cibus ad nutritionem utilis, quando lege Naturæ & morbo liberum corpus dispensatur. Intestinatorum itaque anfractus, ut quicquid succulenti humidique in confectio à uentriculo cremore esset, uniuersum distribuatur, comparati sunt. Et id præcipue tenuium intestinatorum munus est. Crassa enim, & si ipsa quoque ad succorum distributionem conducant, peculiariter tamen eò conferunt, ne continuò, sed per longa interualla egeramus. Hæc enim tanquam uenter aliquis sicis excrementis, uti uesica urinæ, subiiciuntur: unde etiam inferiorem uentrem ea nonnulli appellant. In his namque excrementa ita colliguntur, ut repente uniuersa simul educi queant: ita tamē, ut & hinc aliquis homini usus accedat. quippe si gracilium intestinatorum suctum aliquid præterfugerit, quum longiori mora excrementa in crassis intestinis residē, ipsorum uasula id exugunt. Ad hæc, quo maior adhuc esset cōmoditas moræ ciborum per eos anfractus delabentium, quandam alterandi concoquendi que uim toti intestinatorum generi Natura indidit. Quamuis quum prorsus impossibile sit, non adesse unicuique animalis particulae uirtutem quampiam alteratricem, & non absit longè, parum que à uentriculo intestinatorum substantia: necessarium sanè est, & uirtutem alteratricem ijs inesse, & uentriculi uiribus consimilem, & proinde in ipsis quoque intestinis cibum concoctionem aliquam suscipere est quàm manifestissimum. Quod autem commemoratis iam uisibus, quæ de intestinatorum constructione supra scripsi, omnia competant, obiter quoque nunc subnectam. Hæc itaque ad uentriculum statim, à quo cibum accipiant, opportunè locantur. Duodenum uerò etiam si id fuisset utile, in nullos tamen anfractus ducitur, quod sub uentriculo, quæ fertur, nullam omnino uacuum sedem obtineat, in qua apertè in gyros flexi queat: deinde quod portæ uenæ à iecoris cauo prodeunt cedere oportuerit. Ieiunum uerò & ilium mediam uentris sedem iustissime occupant, quod in ibi mesenterij centro sint proxima, breuissimoque ductu & uenæ portæ rami, & arteriæ magnæ propagines illis hic diffundi possint. Porro de coli situ nimis quàm misere se torquent dissectionum professores, quod id quum

Situs intestinatorum ratio.

excrementorum uelut quoddam sit promptuarium, ad uentriculi fundum porrigi conspiciant. ac alius quidem quia id faeces continet, innatoque uentriculum ferri uult, ut illius uicinarumque partium contactu maiorem assumat. Alius sub iecoris cauo colon deduci contendit, ut ex bilis uesicibilis, incitando excrementorum egerendi uim feliciorem reddat. Alius & interea nemo animaduertit, colon mesenterij centro non admodum neque id uenæ portæ ramos cauo iecoris proximos oportuisse assumere exugere decaat amplexetur. Ut itaque grandior dextere uenæ portæ ductu gracilibus intestinis infereretur, ac succinctori uia cibum ad iecur testinum gracilibus cedit, ac ueluti per distantia maximè à mesenterij centro que hæc etiam occasione id præcipua sua portione sinistram corporis sedem autem intestinum illic commodissime reponitur, quæ opportunè paulatim tandem queat. Forma autem tereti in hoc intestina creantur, ut sint capax iurijs occurrentibus exposita. At angusta sunt gracilia intestina, ut minimorum tunica, adeo que ipsorum uasis tangatur. Crassorum intestinatorum do, ut multa colligere possint, ac ne frequentius egeramus opulentur. facile quæ continet amplectente, & rursus à contentis distendi apta. gunt tunicam, ut iniurijs innoxie ferendis magis sint idonea. nam intestinatorum difficultatibus, alijsque diuturnis affectibus putrescit, exterior nonnulli euadunt. Porro interior gracilium musculorum tunica interioris organa sunt. Cæterum tunica crassorum intestinatorum tanto gracilium nica interiore durior est, quanto illa materiam continent durior, & raram. Quandoquidem quæ gracilibus continentur intestinis, liquida, huc sunt: quæ autem crassis, dura. Intestinatorum tunica utraque transuersa oculus quod in illa defluit propellant, ita que cito uniuersus succus ad iecur terna recti intestini & coli tunica, præcipue quoque rectas fibras obtinendum circularium fibrarum efficerentur, ne forte quum illæ dura excrementa trudent, inuicem abscedant diuellanturque. atque hac potissimum occasione, ut quod sicciora excrementa amplectitur, eius generis tribuuntur quam fortassis non ob id solum ut transuersas colligent, rectas fibras huiusmodi ut recrementa alioquin non admodum sequacia illæ attrahant. tunica secundæ uelut propugnaculum est, & copula, cuius beneficio interuentu dorso colliguntur. Cæterum uenæ arteriæ que (nam & hæc elidere creduntur) non omnibus pari numero ac frequentia distributæ sunt: nibus intestinis eadem exugenda succorum copia sit. Quo enim intestinitinuitate uiciniora sunt, eo plus optimi cremoris continent, ac proinde gracilibus intestinis deferuntur, pauciora crassis. & pari hac ratione pauculo, quàm tenuibus intestinis inferuntur: quoniam qui in ipso continet per plenè confectus mutatusque est. Neruis autem intestina donantur mores dignoscant: quandoquidem si sensus penitus essent expertia, ex flaua bile, aut alio mordaci succo intestinum penitus subinde corroderet homo sentiret. iam uerò bilis meatus in duodenum insertus, intestinalans, eorum actionem uehementer adiuuat, ac pituitam ipsis incidentem hæc præcipua, præter succi tenuitatem, causa est, cur ieiunum intestinum tinet cremorem oculus quàm reliqua transmittat. nam dum bilis adhuc intestini lateribus adfluit, sua acrimonia id magis stimulat, ad ea quæ eius propellenda inuitat. Reliquæ enim inanitatis ieiunii causæ, ut succoropia, frequentes uenæ, proximus iecori situs, & ante hæc omnia deorsum reductus, & liquidissimus adhuc succus, duodenum magis ieiunum esse, u documento sunt. Quanquā bilis in ipsum influens, & illud quoque ad subimpellitque. Sed de bilis natura, ipsius meatibus, suo postea loco accuratius